Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi asevelvollisuuslain ja siviilipalveluslain 79 § :n muuttamisesta

Esittely eduskunnan puolustusvaliokunnalle
9.11.2021

Joona Lapinlampi

Keskeiset ehdotukset

- Velvollisuus pitää kutsuntakuulutus esillä kunnan ilmoitustaululla poistettaisiin. Lisäksi kutsuntoja voitaisiin siirtää, jos se on välttämätöntä yleisvaarallisen tartuntataudin (esim. Covid-19) leviämisen estämiseksi tai muusta erityisen painavasta syystä.

- Henkilökohtaisesta läsnäolovelvollisuudesta kutsunnassa voitaisiin poiketa, jos se on välttämätöntä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi tai muusta erityisen painavasta syystä (ns. etäkutsunnat).

- Varusmiespalvelus olisi aloitettava viimeistään sinä vuonna, jona asevelvollinen täyttää 29 vuotta (1.1.2024 alkaen). Myös ulkomailla asuvien toisen valtion kansalaisia koskevien 75 ja 76 § :n ikärajat yhtenäistettäisiin 29 ikävuoteen.

- 33 § :ään tulisi uusi momentti, jonka mukaan aluetoimisto voisi peruuttaa kertausharjoitukseen osallistumista koskevan määräyksen, jos se on tarpeen yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi tai muusta erityisen painavasta syystä.

Keskeiset ehdotukset

- Päivitetään termistöä vastaamaan Koulutus 2020 –ohjelmaa.

- Lisätään joukko-osaston komentajalle tehtäväksi päättää asevelvollisen palveluskelpoisuudesta samalla, kun hän tekee päätöksen asepalveluksen keskeyttämisestä. (1.7.2022 alkaen)

- Muutoksenhakusäännöksiä täsmennetään siten, että kertausharjoituksesta vapauttamista koskevaa päätöstä koskeva oikaisuvaatimus tehtäisiin aluetoimistolle, joka on käsitellyt asevelvollisen vapautushakemuksen. Joukko-osaston komentajan päätökseen palveluskelpoisuutta koskien saisi hakea muutosta. Lisäksi muutoksenhakupykälien 109-111 ruotsinkielistä termistö muutettaisiin vastaamaan nykyistä hallintolakia.

- Asevelvollisuuslain 118 § :n 2 momenttia muutettaisiin siten, että jos tuomioistuin on hylännyt asevelvollista vastaan nostetun syytteen asevelvollisuudesta kieltäytymisestä, häntä ei enää määrättäisi suorittamaan asevelvollisuuttaan rauhan aikana. Vastaava muutos siviilipalveluslain 79 § :ään.

Esityksen tavoitteet ja vaikutukset

- Kutsuntojen järjestämistä koskevien joustomahdollisuuksien tarkoituksena olisi varmistaa, että kutsunnat pystytään järjestämään turvallisesti kaikissa olosuhteissa.
- Uusi säännös, jonka mukaan varusmiespalvelus olisi aloitettava viimeistään sinä vuonna, jona asevelvollinen täyttää 29 vuotta, helpottaisi aluetoimistojen toimintaa ja selkeyttäisi oikeustilaa niin asevelvollisen kuin aluetoimistojenkin kannalta.
- Yksinkertaistetaan ja nopeutetaan palveluksen keskeyttämisen yhteydessä tapahtuvaa palveluskelpoisuuden määrittämistä sekä oikaisuvaatimusmenettelyä. Ehdotetuilla muutoksilla arvioidaan olevan myönteisiä vaikutuksia myös aluetoimistojen toimintaan.
- Ehdotettu muutos, jonka mukaan henkilöä ei enää määrättäisi suorittamaan asevelvollisuutta tai siviilipalvelusta, jos tuomioistuin on hylännyt asevelvollista vastaan nostetun syytteen asevelvollisuudesta tai siviilipalveluksesta kieltäytymisestä, selkeyttäisi oikeustilaa, parantaisi asevelvollisten oikeusturvaa sekä säästäisi Puolustusvoimien, Siviilipalveluskeskuksen ja oikeuslaitoksen resursseja.